

Велюс Д.О. аспірант спеціальності 051 Економіка

Науковий керівник: Вагонова О.Г., д-р. екон. наук, зав. кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ВПЛИВ ЧИННИКІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

За даними оновленої спільної Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), оприлюдненої Урядом України, Групою Світового банку, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй, станом на 31 грудня 2024 року загальна вартість відбудови та відновлення в Україні становить 524 мільярди доларів США (506 мільярдів євро) впродовж наступного десятиліття. Це приблизно у 2,8 рази перевищує прогнозований номінальний ВВП України за 2024 рік [1]. Левова частка таких коштів повинна бути спрямована в промисловість, яка забезпечує стійкість економіки України в умовах затяжної війни і повоєнного відновлення, зумовлює пріоритетність кроків, спрямованих на стимулювання інвестиційної діяльності у промисловості. Такі кроки є ключовими для формування базису структурної перебудови економіки з пріоритетним розвитком переробної, машинобудівної, енергетичної галузі. В той же час, одним із пріоритетів забезпечення повоєнного сталого розвитку та поліпшення своїх позицій у ринковому середовищі підприємств є активізація інвестиційних процесів. Інвестиційна привабливість при цьому відіграє роль ключового елемента, оскільки її динамічність залежить від можливостей підприємства відповідати умовам потенційних інвесторів.

Чинники, що впливають на формування інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, поділяють на дві групи. До *першої групи* відносимо чинники зовнішнього середовища, в якому здійснює свою діяльність підприємство. На такі чинники інвестиційної привабливості підприємство має опосередкований вплив – вони не керовані або слабо керовані. Тільки держава та регіональне місцеве самоврядування в межах своїх повноважень формують зовнішні умови реалізації відповідної інвестиційної політики. До *другої групи* чинників, що впливають на формування інвестиційної привабливості, відносимо чинники внутрішнього середовища суб'єкта господарювання. Такі чинники мають безпосередній вплив на привабливість і є високо керованими менеджментом та власниками підприємства.

В деяких дослідженнях [2] до факторів, що впливають на інвестиційну привабливість, відносять фактори загальної дії та фактори регіональної (територіальної) дії.

Фактори загальної дії: соціально-економічні (загальний розвиток галузей економіки; розвиток фінансово-кредитної системи; функціонування фондового ринку; рівень інфляції; політичні (політична ситуація в країні; нормативно-правова база в галузі інвестування).

Фактори територіальної дії: галузева структура економіки регіону; розвиток комерційної інфраструктури; стан дорожньо-транспортної інфраструктури; наявність фінансових ресурсів; дії місцевих органів влади у сфері інвестиційної політики регіону; привабливість регіонального ринку для іноземних інвесторів.

Безперечно, між чинниками двох зазначених вище груп, що впливають на формування інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, є взаємозв'язок. Наприклад, визначення інвестиційної привабливості окремого підприємства як потенційного об'єкта інвестування є завершальним етапом оцінки рівня інвестиційності

галузевого ринку. В той же час, стан інвестиційного клімату національної економіки та інвестиційна привабливість галузевого ринку формують політику потенційних інвесторів до окремого підприємства. Визначення та оцінка чинників інвестиційної привабливості зовнішнього та внутрішнього середовища - це перший етап прогнозування та проектування заходів із залучення інвестиційних ресурсів і підвищення привабливості об'єктів інвестування.

Так, Лівощко Т.В. та Моргунова К.І. вважають, що перспективи діяльності підприємств в Україні, їх виробнича стратегія обмежені як внутрішнім, так і зовнішнім середовищем, законодавчим простором, що пов'язаний з економічною ситуацією, станом розвитку ринкової інфраструктури та ін. Стан справ у галузях і регіонах України, економіки в цілому свідчить про високий рівень впливу ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру відносно всіх потенційних об'єктів інвестування. Дослідники стверджують, що умовами формування високої інвестиційної привабливості підприємства є наявність перспективи розвитку підприємства, маркетингові дослідження, ефективне використання інвестиційних ресурсів, позитивна результативність фінансово-господарської діяльності [2]. На наш погляд, при під час війни та повоєнній відбудові обов'язковою умовою інвестиційної привабливості підприємства є рівень інноваційної діяльності та інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання.

В сьогоднішній Україні має слабкий інвестиційний клімат і спостерігається тенденція його погіршення. Але, незважаючи на виклики і перешкоди, Україна пропонує цінні можливості для іноземних інвесторів. Висока кваліфікація робочої сили, доступність природних ресурсів, динамічна економічна реформа та стратегічне розташування – це лише деякі з переваг, які можуть зацікавити інвесторів [3].

Разом із тим, розвиток промисловості в умовах критично високих інвестиційних та виробничих ризиків потребує активізації державної допомоги. Подальші кроки щодо підтримки інвестиційної діяльності у промисловості мають здійснюватися за такими напрямками: пришвидшення ухвалення і ратифікації необхідних нормативно-правових актів; створення доступних умов кредитування промислових підприємств, запровадження, з урахуванням передового світового досвіду, стимулів для інвестування власних коштів підприємств у розвиток виробництв; активізація залучення іноземного інвестування, популяризація і промоція вітчизняних компаній за кордоном [4].

Проте, щоб забезпечити стабільний розвиток інвестиційної привабливості, Україна має реформувати свою економіку та покращувати бізнес-середовище. Для цього необхідно, в першу чергу, закінчення війни, а далі: поліпшення правової системи, боротьба з корупцією, забезпечення прав інтелектуальної власності, а також сприяння підприємницькому духу та інноваціям [3].

Список використаних джерел:

1. Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
2. Лівощко Т.В., Моргунова К.І. Інвестиційна привабливість підприємств. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/evzdia_4_101.pdf
3. Славкова А. А., Колісник Д.Р. Інвестиційна привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. Економіка та суспільство. 2023. №56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3081/3004>
4. Підтримка інвестицій у промисловість України в умовах війни та повоєнного відновлення. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-investytsiy-u-promyslovisht-ukrayiny-v-umovakh-viyny-ta>